

Hoofdlijnen ruimtelijk bestuursrecht

Prof. mr. P.J.J. van Buuren
Prof. mr. A.G.A. Nijmeijer
Mr. J. Robbe

Hoofdpijnen ruimtelijk bestuursrecht

Tiende druk

 Wolters Kluwer

Deventer – 2017

ISBN 978 90 13 14010 1
NUR 823-305

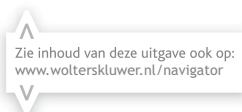
© 2017, Wolters Kluwer Deventer

Omslagontwerp: Bert Arts bNO

Alle rechten in deze uitgave zijn voorbehouden aan Wolters Kluwer. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wolters Kluwer.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16h t/m 16m Auteurswet jo. Besluit van 27 november 2002, *Stb.* 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprerecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB).

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en Wolters Kluwer Nederland B.V. geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor gevolgen hiervan.

NAVIGATOR

VOORWOORD BIJ DE EERSTE DRUK

Het ruimtelijk bestuursrecht is in het bijzonder de afgelopen jaren sterk in beweging. Daarvan is in de eerste plaats de invoering van de (aanpassingswetgeving bij de) Algemene wet bestuursrecht de oorzaak, maar daarnaast ook de introductie van nieuwe wetgeving op het gebied van het ruimtelijk bestuursrecht zelf, zoals de Tracéwet en de herziening van de Woningwet van 1991. Verder is ook de Wet op de Ruimtelijke Ordening door de invoering van het Nimby-wetje en van de Kaderwet bestuur in verandering op onderdelen ingrijpend gewijzigd. Ontegenzeglijk geldt daarbij, dat het ruimtelijk bestuursrecht als gevolg van al die wijzigingen bepaald niet eenvoudiger is geworden. Dit tezamen genomen doet de behoefte ontstaan aan een nieuwe beschrijving van het stelsel van het ruimtelijk bestuursrecht. Met dit boek trachten wij aan die behoefte te voldoen.

Bij de beschrijving van de hoofdlijnen van het (nieuw) ruimtelijk bestuursrecht hebben wij ons gericht op de kern daarvan: de Wet op de Ruimtelijke Ordening, het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985, de Woningwet en de Wet op de stads- en dorpsvernieuwing. Wij hebben hierbij zoveel mogelijk verbanden gelegd met het algemeen bestuursrecht en in het bijzonder met de Algemene wet bestuursrecht.

Het primaire doel van het boek is te voorzien in de behoefte die in het universitair en in het hoger onderwijs bestaat aan een wetenschappelijk gefundeerde en tegelijkertijd op de praktijk georiënteerde ontsluiting van het ruimtelijk bestuursrecht. Wij denken dat het boek daarnaast ook een functie kan hebben als naslagwerk voor hen die in de ruimtelijke beleidspraktijk werkzaam zijn.

Graag willen wij in dit voorwoord enkele personen in het bijzonder dankzeggen.

Eva Possel, secretaresse van het zwaartepunt Ruimtelijk recht en milieurecht, en de student-assistenten Marcel Soppe en Bertie Timmermans bedanken wij voor hun hulp bij het redigeren van de eindteksten. Marlon Steine en Carla Groenestein, beiden verbonden aan het NISER, bedanken wij voor de gedegen wijze waarop zij de teksten drukklaar hebben gemaakt. Jef Snijders, verbonden aan de vakgroep Staats- en bestuursrecht in Utrecht, bedanken wij voor zijn inhoudelijke bijdragen op enkele onderdelen van het boek.

De eindtekst van het boek is afgesloten op 1 maart 1994. Ontwikkelingen van na die datum konden nog slechts summier worden verwerkt.

Wij houden ons graag aanbevolen voor commentaar en suggesties ter verbetering van het boek.

Prof. mr. P.J.J. van Buuren
Dr. Ch.W. Backes
Mr. A.A.J. de Gier

Voorwoord bij de tiende druk

Bij het uitbrengen van de negende druk in 2014 was onze verwachting dat dat de laatste druk zou zijn. Die gedachte bestond omdat de Omgevingswet ook toen al in aantocht was. Toch brengen we nu een laatste – de tiende – druk uit. Daartoe bestaat aanleiding omdat de ontwikkelingen op het terrein van het omgevingsrecht, waartoe het ruimtelijk bestuursrecht behoort, hard blijven gaan. Nieuwe wetgeving als de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet vragen de aandacht. Daarnaast zijn er voortschrijdende ontwikkelingen in de rechtspraak. Bovendien is onze verwachting dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet nog wel een aantal jaren op zich zal laten wachten. De Minister van I en M koerst weliswaar op 2019, maar dat lijkt ons een optimistisch streven. Er moet in en rond de Omgevingswet nog heel veel gebeuren. De Invoeringswet Omgevingswet moet nog bij de Tweede Kamer worden ingediend en zoals bekend zal die wet niet alleen het overgangsrecht en vele aanpassingen in bestaande wetten regelen, maar ook belangrijke aanvullingen op en wijzigingen in de Omgevingswet aanbrengen (zoals die in *Staatsblad* 2016, 156 verscheen). Wij denken aan het overgangsrecht voor de transitie van bestemmingsplannen en lokale verordeningen naar omgevingsplannen, voornemens voor een gewijzigde opzet van de omgevingsvergunning voor het bouwen en aan het weerbarstige onderwerp van de nadeelcompensatie voor planologische schade. Daarnaast zijn er de aanvullingswetten voor natuur, geluid, bodem en grondeigendom.

In het onderwijs zal daarom nog een aantal jaren behoefte bestaan aan een boek dat het huidige ruimtelijk bestuursrecht behandelt. In de voor ons liggende jaren zullen studenten weliswaar meer en meer kennis gaan nemen van de Omgevingswet en van de daarop berustende regelgeving, maar een goed begrip daarvan is niet mogelijk zonder kennis van de hoofdlijnen van het ruimtelijk bestuursrecht zoals die in dit boek uiteengezet worden. Dat geldt evenzeer voor de praktijk. De praktijk moet weten hoe het recht nu in elkaar zit, maar zal ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet frequent moeten teruggrijpen naar het dan ‘oude’ recht voor nog lopende procedures, om te bezien wat op een bepaalde locatie volgens de regels op grond van de Wro mocht (bestemmingsplannen en beheersverordeningen gelden op basis van het overgangsrecht bijvoorbeeld gedurende een periode van tien jaren als ‘omgevingsplan van rechtswege’) of om een goede planologische vergelijking in het kader van het nadeelcompensatierecht te maken. In deze druk wordt op verschillende plaatsen – meestal in de slotparagraaf van een hoofdstuk – al wel kort aandacht besteed aan de Omgevingswet en de daarop berustende ontwerpen voor uitvoeringsbesluiten (het Omgevingsbesluit, het Besluit bouwwerken leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Besluit activiteiten leefomgeving).

Deze laatste druk dragen wij op aan Toon de Gier. Toon heeft vanaf het allereerste begin een belangrijke bijdrage aan *Hoofdlijnen ruimtelijk bestuursrecht* geleverd. Hij overleed op 15 januari 2013.

Peter van Buuren
Tonny Nijmeijer
Jan Robbe

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AA	Ars Aequi
AB	Administratiefrechtelijke Beslissingen
ABRvS	Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
AGRvS	Afdeling geschillen van de Raad van State
AMvB (of amvb)	algemene maatregel van bestuur
ARRvS	Afdeling rechtspraak van de Raad van State
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Bblb	Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken
B en W	burgemeester en wethouders
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen
Bor	Besluit omgevingsrecht
BR	Bouwrecht
Bro	Besluit ruimtelijke ordening
BW	Burgerlijk Wetboek
Chw	Crisis- en herstelwet
diss.	dissertatie
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
EK	Eerste Kamer
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
GS	gedeputeerde staten
Gst.	De Gemeentestem
Hbrl	Habitatrichtlijn
HR	Hoge Raad
JB	Jurisprudentie bestuursrecht
JM	Jurisprudentie milieurecht
KB	Koninklijk Besluit
KRW	Kaderrichtlijn Water
lis	limitatief-imperatief stelsel
Mbv	Modelbouwverordening
M en R	Milieu en Recht
MER	milieueffectrapport
m.e.r.	milieueffectrapportage
Mor	ministeriële regeling omgevingsrecht

Nbw	Natuurbeschermingswet
NJ	Nederlandse Jurisprudentie
NJB	Nederlands Juristenblad
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NTB	Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht
Ow	Omgevingswet
PbEG	Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen
pkb	planologische kernbeslissing
PPC	Provinciale Planologische Commissie
PS	provinciale staten
Revi	Regeling externe veiligheid inrichtingen
Rb.	Rechtbank
StAB	(Jurisprudentietijdschrift) Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor milieu en ruimtelijke ordening
Stb.	Staatsblad
TBR	Tijdschrift voor Bouwrecht
TK	Tweede Kamer
TO	Tijdschrift voor Omgevingsrecht
Tw	Tracéwet
uov	uniforme openbare voorbereidingsprocedure
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Vz.	Voorzitter
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wm	Wet milieubeheer
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Wnb	Wet natuurbescherming
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
Wsdv	Wet op de stads- en dorpsvernieuwing
Ww	Woningwet